

ABSTRAKT

Princip komplementarity v Římském statutu

Předložená disertační práce se věnuje analýze ne/fungování principu komplementarity v rozhodovací praxi Mezinárodního trestního soudu a klade si rovněž za cíl posoudit, zda očekávání s tímto principem spjatá byla v této aplikační praxi reálně naplněna. Princip komplementarity se týká vztahu mezi výkonem trestní jurisdikce ze strany ICC a vnitrostátních orgánů a vždy byl vnímán jako základní stavební kámen fungování Mezinárodního trestního soudu, bez kterého by zřejmě státy nikdy k přijetí Římského statutu nedospěly, přičemž byl často stavěn do kontrastu s principem přednosti, jenž byl zakotven ve Statutech obou ad hoc tribunálů zřízených v devadesátých letech Radou bezpečnosti Organizace spojených národů. Před dvaceti lety panovalo jak mezi státy, tak mezi odbornou veřejností rozsáhlé přesvědčení, že díky komplementaritě bude Mezinárodní trestní soud zasahovat až jako nástroj posledního možného řešení a bude vykonávat svoji jurisdikci až tehdy, kdy státy disponující v daném případě jurisdikcí nejsou ochotny nebo schopny vyšetřovat či stíhat osoby podezřelé ze spáchání zločinů podle mezinárodního práva v jurisdikci Soudu. Vzhledem k tomuto důrazu na neochotu či neschopnost státu věc vyšetřit tak měl princip komplementarity zajistit tu správnou rovnováhu mezi respektováním státní suverenity na straně jedné a efektivním a důvěryhodným fungováním Mezinárodního trestního soudu na straně druhé. Předložená disertační práce pak na jednotlivých dosavadních případech již před Mezinárodním trestním soudem projednaných ukazuje, že tato představa se ukázala býti spíše představou iluzorní, neboť dosavadní judikatura zaujala poměrně dosti restriktivní přístup k výkladu klíčových ustanovení Statutu, tedy zejména při interpretaci článků 17 a 19 Statutu. Tento restriktivní výklad podmínek přípustnosti řízení, v nichž má být princip komplementarity zabudován, sice může být z hlediska jazykového, ale i logického a systematického zcela v pořádku, ovšem v podstatě téměř vždy při něm došlo k nedostatečnému zohlednění právě principu komplementarity, jehož podstatou měla být spíše doplňující role Soudu a primární úloha vnitrostátních jurisdikcí ve stíhání předmětných zločinů.

Klíčová slova

Mezinárodní trestní soud, komplementarita, přípustnost řízení.